

Tabel 3. Udgifter og samfundsøkonomiske virkninger

Mio. kr.	1996	1997	1998
Opsummering af udgifter:			
Taxametre	49	180	386
Forskning	23	85	182
Drift i alt	70	263	568
Anlæg	50	94	137
SU	34	125	270
Bruttoudgift	153	481	975
Afledt besparelse	-80	-300	-650
Nettoudgift	73	181	325
Kr. pr. plads i snit/ekskl. anlæg			
Taxameter	32.828	32.929	33.014
Brutto	71.428	71.529	71.614
Netto	16.428	16.529	16.614
Som resultat for:			
Offentlige finanser	-17	-31	-100
Beskæftigelse (personer)	344	1.131	2.063

Det bemærkes, at betydningen af, at flere optager studielån, *ikke* er indregnet. Effekten er *positiv* for de offentlige finanser. Ganske vist tar staten en bagatel på rentetilskud, men tjener betydelig mere, fordi lånene typisk omsættes i forbrug med moms, afgiftsindtægter og merbeskæftigelse til følge. I 1998 vil der formentlig blive optaget studielån for ca. 80 mio. kr. af de nye studerende. Omsættes det fulde beløb i øget privat forbrug, forbedres de offentlige finanser med skønsmæssigt halvdelen, altså ca. 40 mio. kr.

4. Teknisk kommentar: Betydning for løndannelsen.

ADAM er sådan opbygget, at stigende beskæftigelse (lærere m.v.) og faldende arbejdsstyrke (færre unge på arbejdsmarkedet – omregnet til fuldtid) betyder (lidt) større lønstigninger. Den præcise størrelse af lønstigningerne er afgørende for de resultater, der kommer

ud af ADAM. På kort sigt er effekten ret beskedent, og det omfatter hele beregningsperioden 1996-98, mens den på længere sigt er større. Til gengæld vil det højere uddannelsesniveau på lang sigt gøre det lettere at undgå flaskehalsproblemer m.v. Det er svært at kvantificere, men der er næppe tvivl om, at effekten er stærk nok til, at planen på lang sigt vil være en overskudsforretning for staten. Det understøttes langt hen ad vejen af de resultater, der findes i rapporten fra udvalget om voksen- og efteruddannelse (note 3).

I beregningsperioden (den korte sigt) er indregnet effekten på løndannelsen af den stigende beskæftigelse, jf. ADAM. Endvidere er der indlagt en effekt på løndannelsen af, at et antal unge går i gang med en uddannelse og dermed delvis træder ud af arbejdsstyrken. Tallet er skønnet på baggrund af forskelligt materiale fra LO og Finansministeriet (materialet er igen baseret på ADAM).

Note 1. I dag optager f.eks. handelsskolerne nogle ansøgere, der har f.eks. samfundsfag som 1. prioritet. Indføres fri adgang til samfundsfag, frigøres et antal optagelsespladser på handelsskolerne til andre ansøgere.

Note 2. Svarende til, at 5 pct. af de studerende ikke udløser et taxameter, fordi de ikke består eksamen. Tallet er lavt sat.

Note 3. Resultaterne er selvfølgelig ikke direkte sammenlignelige. I forkert retning trækker, at de videregående er mere langvarige end voksen- og efteruddannelse, hvilket betyder, at de positive effekter udskydes nogle år. I rigtig retning trækker, at en helårsplads på de videregående uddannelser er langt billigere end en helårsplads på voksen- og efteruddannelserne.